

KURYER LITEWSKI

Za Najwyższym Dozwoleniem

IMPERATORA I MCE CAŁEY ROSSYJ.

w WILNIE V. S. 14. MAJA 1802. ROKU WE SRZODE

z Wilna dnia 12. Maja.

Do Redakcyi Kurjera Litewskiego.

Donoszę że mi się nakoniec po wielu bezskutecznych probach szczepienie Wakcyny, tak nazwanej krowiey ospy w kilkudziesiąt dzieciach najszczęśliwiej przyjęło. Może się więc i nasza już publiczność poczytać w liczbie uczestników tego dobroczynnego dla ludzkości wynalazku, który pierwzemu postrzegaczowi Jennerowi, wiekopomną przyniesie sławę. O dalszym Wakcyny u nas postępku, od czasu do czasu doniesić nie omieszkam.

August Becu Medycyny Doktor i Profes.

z Petersburga V. S. 2. Maja.

Podpółkownik Dianow przyjęty w służbę do Suzdalskiego regimentu muszkietyerów Zmarły Półkownik Inżynierów De Witte z wymazanie się z rang listy. Szef Troieckiego regimentu muszkietyerów General Major Tol na własną prośbę dla niezdrovia uwolniony od służby z pozwoleniem noszenia mundur. Drugiego korpusu kadetów zmarły Półkownik Alexieiew z wymazanie się z rang listy. Maiorowie: Szczerbakow, Wulf przyjęci w służbę do Wierchnieurskiego batalionu garnizonowego, i Nowohorodzkiego regimentu muszkietyerów. Od armii General Major Wierewkin Szefem naznaczony Trojeckiego regimentu muszkietyerów. Ryckiego półku dragonii Major Czobotaiew i będzie Inspektorskim Adjutantem u Generala Kawaleryi Tormasowa, na czas bytności jego Inspektorem infantyjskiej inspekcji. Aktualny Stanu Konsyliarz Xiążę Gaićin znajdujący się w her. Idyi, uwolniony od wszelkich obowiązków, w nagrodę 33 letniej służby odbierać ma pensyą półowy gaży; jakoteż Nadworny Konsyliarz Flawicki będący przy praktyczney szkole rolniczey. Nadworny Konsyliarz Pozdiew służący przy szkole lekarskiej sekretney, uwolniony od obowiązku, za 43. letnią służbę z pensyą dożywotnią 750. rubli na rok. Rewelskiej Tamozni Inspektor Kolleski Konsyliarz Wising także uwalnia się od służby z pensyą gaży terazniejszey. Dyrektorowie Rosyjsko Amerykańskiej kompanii: Bułdakow, Delarow, Szlechow, Starcew otrzymali rangę, pierwszy Kolleskiego Asesora, inni handlowych Konsyliarzów.

z Wiednia 12. Maja.

D. 7. Przybyli tu Deputowani od Stanów Królestwa Węgierskiego; to jest od Pralatów: Fuchs Biskup Neutry, Martouffy Biskup Siedmiogrodzki, Wilt Biskup Belgradu; od Baronów, Magnatów: Graff Erdoedy, Graf Zichy, Graf Illeshazy, Xiążę Esterhazy, Graf Caroly, Graf Amadé, Graf Barth, Graf Barkoczy, i wielu innych od Hrabstw i miast Węgierskich. D. 9. wszyscy mieli audyencyą u Cesarza Imci, paradowały wszystkie trzy leibwardye; Biskup Fuchs miał mowę do Monarchy na Tronie siedzącego, zapraszając na Sejm imieniem Stanów

Królestwa. Zatem udali się Deputowani do Cesarzowey Imci, W. Xiążęcia Toskańskiego, Arcy Xiążąt: Jana, Antoniego, Ludwika, Rainerego; Karola w pałacu Departamentu wojennego, i Ferdynanda w Belwederze. Nastąpił obiad u Dworu; Deputowanym wielkie honory czyniono; Monarcha łaskawie rozmawiał ze wszystkimi. Dnia wczorajszego Cesarz Imc z Cesarzową i Arcy Xiężną Ludwiką wyjechał do Scholszof, ztamtąd uda się do Presburga. Przed podróżą wydał edykt zalecający, jak najwiercielsze dochowanie kapitulacyi wojskowej, żołnierz w regimentach pieszych obowiązywać się będzie do służby na lat 10; w konnych na lat 12, w artylleryi 14; po których upłynieniu wolno im będzie powracać do familii.

Z Semlina jest wiadomość, że nowy Basza Belgradzki pokazał się na granicach Serwii z 6. tyś. żołnierza. Wyglądają przybycia jego z utęsknieniem obywatele, którym pokój niłży nad rozruchy domowe. W woysku swoim cokolwiek ma Jańczarów, którzy głośno oświadczyli wstręt do podniesienia broni na współbracią, i szturmowania Belgradu. Pod panowaniem Józefa z rząd Austryacki napisał umowę z Turkami, którey mocą Sułtan okrętom najzym dawał Fermany, jako najwyższy Kalif; te widząc u Kapitanów; rozboynicy Algeryscy, Tanetańscy, Tripolitańscy, częstokroć wstrzymywali się od łupieztwa; w przeciwném zdarzeniu, Porta szkodę nadgrodzić obowiązana była. Traktat Szystowski rzecz utwierdził. Zmieniły się okoliczności od r. 1797. W Campo Formio ustąpiono Cesarzowi kraie dawniey Weneckie. Afrykańscy korsarze niechcieli mieć tego względu na poddanych zgafzoney Rptey, jakimi mają dla Austryaków. Porta im fermanów odmówiła. Po zakończoney wojnie z Francją, Baron Herbert Internuncyusz negocyacyą zaczął w Constantinopolu, i przed śmiercią szczęśliwie skończył. Obowiązuje się Sułtan dawać bez trudności pasporta, nie czyniąc różnicy między dawnym i nowym poddaństwem naszego Monarchy; i przyrzekając płacić za okręta przez barbarzyńców zabrane. Z swoiey strony rząd Austryacki dał słowo nie pomagać żadnym sposobem buntownikom Belgradzkim i Pałswanowi Ogłou. Tego zwycięzwa nad woyskiem Hospodara Wołoskiego i Tureckim nie są wątpliwey jakoteż zprzymierzenie się z Baszami Serwii, Bulgaryi etc. dokładnych jednak niema wiadomości.

z Londynu 30. Kwietnia.

Z Philadelfii wiadomość odebrano, że Amerykański statek z wyspy S. Domingo d. 24. Marca wysłany donosił, iż przed wyscieniem jego pod żagle do Port de paix przyprowadzouo 4. tyś. ranionych Francuzów, między którymi znajdnie się trzech Generalów; Leclerc jak powieść niosta, miał suknię postrzelaną. Toussaint z ludem swoim obrat warowne stanowisko w górach o mil 24. od S. Marc, gdzie był atakowany; skutek bitwy nie wiadomy; czekać trzeba pewniejszego doniesienia, niżeli bydy zwykły morskie powieści. — Dzis rano w naszej stolicy ogłoszono pokój na rynkach i ulicach z

naywiększą uroczystością; wieczorem lud niezliczony przypatruje się pysznym illuminacyom; naypiękniejszy jest pałac Posła Otto; muzyka brzmi wszędy; w miescie biesiady tysiączne; radość nie wypowiedziana. — Jeńców Francuzkich prawie wszystkich odesłano do Ojczyzny z Plymouth 4 tys. razem wyszło pod żagle; jeden został się przypadkiem, i zachorował z rozpaczą. — Poąg kolosalney wielkości z brązu, który towarzystwo rolnicze postawić umysliło Xiążęciu Bedford, kosztować będzie 16. tys. FS. subskrypcye bez porównania więcej wynoszą; tak droga jest u rolników Angielskich pamiątka zmarłego dobroczyńcy. — W Indyi wschodniej w Prowincyi Carnatic Palygarowie broń składają jedni po drugich, reszta z kraju się wynosi; wojsko ich osłabione było nie tak bitwami przegranymi, jako raczej nie zgodą, nie karnością, i ztąd wynika dezercya. — Po wszystkich u nas portach ogłoszono, że teraz wolno każdemu wyjeżdżać kiedy się podoba za granicę; dotąd wędrownicy musieli brać pozwolenie u Dworu, które niewszystkim dawano.

Parlament zatrudnia się interesami skarbowemi; ponieważ z wojną ustał podatek przez kupców płacony za straż dla wojennych okrętów, trzeba było inne stanowić na wchodzące i wyprowadzone z kraju towary. Wczora Izba niższa Królewicom Xiążętom Sussex i Cambridge wyznaczyła dochodu rocznego po 12. tys. FS. Król Jmé dołoży zapewne więcej; bō ta suma nie wystarczy na utrzymanie życia według ich dostojności. — Jeden z Officyerów naszych niedawno przybyły z Ameryki, opisałszy zniszczenie miasta Cap, osobę Generała Toussaint, mundur i cały ubiór jego, wiele mówi o grzechności Wodza Murzynów; jadł z nim raz obiad udając że jest rodem i obywatel Ameryki północney; u stołu włzekał równość; często powtórza Toussaint, że pod bronią tylko stojący żołnierz ulegać powinien wyższemu rozkazom; nasz Officyer siedział obok z dobozsem. Dawniejszy rapport z Philadelfii zawiera niektóre szczegóły o wojnie wyspę niższącej. Toussaint w stanowisku naturą i sztuką mocnym zamknął się z 6. tys. wybranego żołnierza; i 14. tys. milicji; armat miał 18, atakowany przez Generała Leclerc nie wytrzymał; Francuzi szturmem dobyli twierdze jego; 7. tys. Murzynów zginąć miało. Sam Wódz ich wpadłby niechybnie w moc zwycięzców; gdyby kolumna którą Leclerc wysłał dla wzięcia tytu, wcześniej przybyła. Tak więc do Gonaives ustąpił chcąc bronić się do upadłej. Korzystając z oddalenia się wojsk Francuzkich, wysłał dywizyą, która domy w Cap pozostałe od pożaru pierwszego, w perzynę obróciła.

W jednym z dzieł naynowszych czytamy, że ludność Hiszpanii Europejskiej wynosi dziś 9. mill. 308. tys. z których 158. tys. jest duchownych. — Na flocie swojej Król Jmé uczynił wielką promocyą; 115. Kapitanów okrętowych, wielu Admiratów etto. Wice Admiratów wie Pigot i Radstock Admiratami zostali. Lord S. Vincent imieniem Monarchy napisał list pochwalny do wojska morskiego. Ociec Lorda Nelson Predykant w Burnham umarł niedawno mając lat 79. — Królewic Xiąże Kent wyjeżdża do Gibraltaru. — Generał Leclerc przysłał Agenta do Ameryki północney starając się o pożyczkę 6. millionów dolarów; półowę w gotówiznie, drugą w żywności dla wojska potrzebney, które dziś jak słyhać, nie wynosi nad 9. tys.

z Berne 29. Kwietnia.

Reding d. 25. ztąd wyiechawszy, nazajutrz był w Lucerne. Słyhać że wysłał kuryera do Paryża wraz po zapadłym wyroku rady mniejszej, która iemu odebrała dostojny urząd pierwszego Landammanna. Pisać miał także do Posła Francuzkiego Verminac uskarżając się na zniewagę sobie wyrządzoną. Ten odpisał że Francya niechętnym okiem poglądać nie może na rewolucyą u Szwycałów nową. Radzi nakoniec, aże-

by obywatele którzy nie mają nic do czynienia, spokojnie odiechali do domu, nie wdając się do interesów publicznych, gdy nie są wezwani od narodu; Ojczyzna cenić umie talenta i zdolność każdego, wezwie ich do publiczney posługi w przyzwoitym czasie, gdy iey się podoba. Jak piękna dla ludzi ambitnych i niespokojnych nauka. Sekretarz Stanu Thoroman nie chętnie dostał dymisyą d. 26. Protestował się przeciwko radzie mniejszej; wyjeżdżać nie chce, ofiarując uslugę o którą nie jest proszony. Te goż dnia rada mniejsza rozkazała: Oywatele znaczniejsi w liczbie 47. z Cantonów wybrani, którzy teraz do Berne przybyli, zeysć się mają ną ratusz d. 30. rano. Landammann Ruttiman zagai sefnyą imieniem rady; przeloży zgromadzeniu przyczynę i cel zjazdu, który jest obowiązanym w czasie naykrótszym dać radzie mniejszej opinią o konstytucyi dla Szwycałów naydogodniejszy; tym końcem roztrząsając będą ustawy napisane w r. 1801. d. 29. Maia. — General Thurreau ztąd wyiechł, powracając podobno do kraju Valais. Przed kilku dniami Ruttiman areztować jeszcze kazał 17. osob, naczelników sekty nowej, o której dawno czyniliśmy wzmiankę; 5. tysięcy exemplarzów katechizmu swojego rozrzucili między ludem; między wielo artykulami wiary utrzymują wielozęstwo. Thurreau w kraju Valais pozabierać kazał składy solne i kalsy.

z Hagi 4. Maia.

Zydzi Amsterdamscy, którzy składają część bardzo znaczną ludności tego miasta, otrzymali od Regencyą pozwolenie zrobienia lotteryi, której zysk obrócony będzie na utrzymanie ubogich. Liczba nieszczęśliwego ludu wzrasta codziennie; podczas wojny wiele żydów od Renu i z Niemiec tu się przeniosło. Używają u nas wszelkiey swobody i przywilejów służących innym obywatelom. Rząd zachęcając rybaków krańcowych do połowu sledzi; który nas zbożać przez kilka wieków naznacza nadgródę po 700. zł. holl. na każdy okręt płynący tym końcem na morze północne; podobna nadgróda jest obiecana statkom żeglującym dla połowu do brzegów Islandzkich. — Z Londynu przyszedł rozkaz naięcia pałacu dla Posła W. Brytanii; nie wiadomo dotychczas kto ma piastować ten urząd. Regencya na garnizon do osady Surinam przeznaczyła 150. piechoty, 150. lazdy. Zgromadzenie prawodawcze potwierdziło przepis administracyi Departamentowych; rzecz wkrótce odesłana będzie pod aprobatę obywatelom prawo głosowania mającym. W każdej gromadzie ma być księga, w której człowiek lat 20. mający, i przymioty konstytucyą opisane, zdanie swoje zapisać może względem odrzucenia tych ustaw lub onych przycięcia. Milczących między przyimującemi polozyc kazano. Muniypalność Amsterdamu kazała zdiąć drzewo wolności przed ratuszem stojące, mieniąc że dziś potrzebne nie jest, ponieważ udziałność i wolność RPtey zabezpieczono w Amiens. Do przygórka dobrej nadziei drukarnię przewieść kazano; kompania Aktorów ofiarowała się Gubernatorowi Janssen teatr założyć w osadzie. Oywatel Capellen van der Marsch ieden z nayglówniejszych patryotów, przeciwny Domowi Orange, r. 1787. z kraju wywołany przez Studhuderą po zawojowaniu Hollandyi przez wojska Pruskie, po 15. letniej niebytności powrócił do Ojczyzny; wielkie dla niego względy ma rząd dzisiejszy. Na granicach naszych ukazywały się tak wielkie gromady kontrabandystów, postępują tak zuchwale, iż Regencya dywizyą wojska na ich uskromienie postać musiała. — Konkordat i przepisy o duchowieństwie z wdzięcznością przyjęte od narodu Francuzkiego, które pokóy zgubiony przywracają kraiovi, u Belgów przeciwnie stały się przyczyną rozruchów i niezgody. Niektórzy z duchowieństwa protestacyą zaniesli, dowodząc iż Ociec S. uczynił więcej niż mógł i być powinien; inni mówią o nieważności elekcyi Piusa 7. nikt iednak nie wazył się drukować tych oświadczeń; w rękopismie po rękęku biegała.

z Paryża 4. Maia.

Wysłuchawszy przyjętym zwyczajem Oratorów Trybunatu zgromadzenie prawodawcze większością głosów 251. przeciw 27. projekt edukacji krajowej w prawo zamieniło. Wynalazca telegrafu i Dyrektor korespondencji telegraficznej Chappe podał projekt, ażeby teraz, gdy pokój szczęśliwie powrócił, wynalazek jego, na wojnach pożyteczny, nie mniej był użytecznym w czasie pokoju, donosząc prędko miastom handlowym o kursie węgłów, pieniędzy, cenie towarów, przybyciu okrętów, i tym podobnych zdarzeniach. — Tutejsze Lyceum po zapadłym prawie o edukacji, wzięło imię Athenaeum Paryskiego. — Pierwszy Konsul rozkazał w Pałacu Thuilleries między posągami wielkich mężów i zasłużonych krajowi pomieścić półposazę nieszcześliwego Malesherbes, który był obrońcą Ludwika 16, i za tę posługę przez Robespierrea śmiercią ukarany został. — W Chateau Thierry kopający kanał znaleźli naczynie pełne medalów wielkich z brązu Wespazjana, Trajana, Adryana, Marka Aureliusza; ogulem sztuk 300; wszystkie rozebrali między siebie; według oświadczenia Konsulowskiego, które skatoby wykopane znaydującym przyznało. Zalużą uczeni, że naczynie starożytne, w którym leżały medale, przez kopaczów potłuczone. — W Thuilleries pilnie pracować zaczęto około naprawienia kaplicy pałacowej. Nymiękniejsze obraży główną iey ozdoba Patsiello iędzia Dyrektorem rządowej muzyki. — Z S. Domingo żadney wiadomości rządowej nie mamy, dla tego niektórzy wierzą pogłoskom o nieszcześliwym stanie osady, zwycięztwach Generała Toussaint, zmniejszeniu armii naszey do 9. t. Konsyliarze Stanu. Brune, Desollés, Emery, Berlier przybyli do zgromadzenia prawodawczego; pierwszy z nich Generał Oyczyźnie zasłużony; głos zabrawszy. Prawodawcy, powiada, rząd was, zwywa, abyscie amnestyą dali odstępcóm Francuzkiej chorągwi. Rzeczypospolite, bardziej niż inne narody, nie mogą zachować niepodległości swojej bez wojskowej karności. U nas wszyscy żołnierze są obywatelami, tysiączne ognia łączyć i sposobem nierozrywany przywiązywać ich powinny do porządku i praw oyczystych. Jeżeli waleczność i wytrwanie rozniósł po świecie sławę oręża Francuzkiego; przypiszmy to prawu na sercach wyrytemu, konstytucyjnemu, narodowemu, którem żaden nie wzgardził z ziomekó naszych; to zaś prawo w trzech tylko słowach jest zamknięte; hańba, honor, miłość Oyczyzny. Gdyby fakcy naród szatpiące nie obłąkały ludu, nie przychodzilibymy do was prawodawcy, żebrząc o litość, amnestyą; ale w czasach zakłóconych czegoż nie dokaze chytność i podejście ludzi Oyczyźnie mniej życzliwych, żołnierskiemu niewiernych powołaniu? O jak ciężka karę odniesli za przestępstwo swoje Francuzi! jak długo oplakiwali zbrodnię! każdy z nich tysiąc razy był gotów ofiarą krwi i życia zmazać plamę dezercyi. Pokój przywraca narodowi dni radośne i szczęśliwe. Pierwszy Konsul nie mógł nie litować się nad upokorzonemi zbiegami, którzy już umarli są ze względu na chwałę i wieńce laurów, jakimi się zdobą dawne ich sztandary. Pochwalicie, nie wątpię myśl Konsula, prawodawcy, przebaczycie nieszcześliwym ziomkom; przemówcie, a rozpacz i smutek ustąpią z ich serca; Oyczyzna przygarbnie obłąkane dzieci. Jednak rząd chwałę oręża Francuzkiego, niepodległość RPtey, bezpieczeństwo narodu zasadzając na wojskowej karności, prósi was i zwywa, żebyście na potomne czasy ostrość praw utwierdzili przeciw dezertrom.

To zrzekłszy Brune czytał projekt amnestyi. 1. Zbiegowie którzy od chorągwi do Departamentów Francuzkich uciekli przed d. 1. floréal r. 10. pardon otrzymają. 2. Unter Officyerowie i żołnierze zajęci amnestyą, należący do konskrypeyi wojskowej według prawa, powinni służyć w regimentach przez czas prawem zamierzony. 3. Zbiegowie zostający pod sądem, w więzieniach, twierdzach zamknięci, sążeni

nawet za dezercyą, w miesiąc po ogłoszeniu prawa na wolność wyidą. 4. Dezertterowie którzy z jednego korpusu do drugiego uciekli, w tym zostaną. 5. Dezertterowie niewiadomi w miesiąc po ogłoszeniu amnestyi mają czynić oświadczenie przed kommandantami najbliższemi, jako chcą z amnestyi korzystać; gdyby zaś chcieli powrócić do służby, na każdą milę drogi odbiorą po 3. soldy. 6. Takich dezertterów korpusy wszystkie mogą przyjmować. — Przeczytany projekt wzięło na uwagę zgromadzenie prawodawcze.

Mówiliśmy o wydatkach publicznych; trzeba cokolwiek powiedzieć o przychodach. Gruntowy dochód 279. mil. od wpisów 150. mil. tła 20. mil. drogi 15. mil. Pocztą 12. mil. lotterya 10. mil. przewozy 2. miliony Rycelstwo 2. miliony tabaka 12. milionów; dochód RPtey oguiny w r. 10. 502. miliony liwrów; spodziewać się kazali Konsyliarze Stanu, że niektóre podatków gatunki więcey przyniosą, niż się tu położyło.

Dokończenie mowy K. S. Portalis.

Dowodzić, że religia nie zapobiega złemu skutecznie ponieważ nie przeszkadza pełniemu zbrodni i zgorzeniu; jest mówić przeciw prawom i moralności, które podobnym obyczajem nie zapobiegają zbrodniom i zgorzeniu; lecz hanuia i karzą. Zawsze tak bywało; jedni mocno wierzą, drudzy słabiej; nie zgola niekórzy. Z leżby pierwszych rzadki żyte podług wiary, ale przynajmniej, choć nie zawsze, czasem według iey przepisów czyni; błędzi i na drogę powraca. Wrażenia z edukacją przyjęte w młodości, nawet u niedowiarków, nie gasną nigdy do ostatka. Nie każdy nie wierzy; kto się głosi niewiernym; częstokroć do przykładu cudzego i opinii stosować się musi. Pycha i rozum walkę nieustanną w nim wiedzie, pierwsza o wszystkim wąpi, drugi nakłama do wiary. Gmin pospolity jest skłonniejszy do wierzenia, aniżeli stęptycyzmu; więc religia zawsze ma wielką moc nad umysłami ludzi wziętych w ogulności; nad większą narodów potawą. Widzicie zbrodnię którą nie zapobiegła religia; a widzieliście tych leżbę którym zapobiegła? Któż zayrzył w sumnienia ludzkie; zrachaue zamysły niegodziwe przez religią w sercach potłumione przed wykonaniem? Jak wiele religia podaje każdemu zbawiennych myśli i natchnienia? Ztąd pochodzi że ludzie według imienia naszego zli, są czasem uczciwemi. Natchnienia; zgrzyoty, boiaźń, nadzieia rządzą niewidzialnie światem.

Czujemy dziś potrzebę edukacji publiczney; nie żyje bez niey człowiek, społeczność nie stoi. Religia jest kanałem, przez który spływa na ludzkie plemie, porządek, karność, ludzkość, sprawiedliwość. Uczonych nie wielu będzie na ziemi; z religią człowiek dość będzie oświeconym przy mniejszey nauce. Ona objawia prawdy pożyteczne, których bez niey nie mieliby czasu i sposobności poznawać. Któż z nas osużyć zechce źródło tey nauki świętey, powszechney, wiekustey? Słuchajcie co mówią zani obywatele na zgromadzeniu Departamentowém, opisując w jakim jest stanie Oyczyzna od lat dziesięciu. „Niech teorya przed doświadczeniem, zamknięta; niema oświecena bez edukacji nie, na moralności bez religii. Profesrowie nau, czali w pustyniach, ponieważ rząd Jakobiński, zabronił mówić w szkołach o religii. Niemasz oświeceni w narodzie od lat 10. bierzmy więc, religią za zasadę edukacji. Dzieci nasze pró, żniua, ztąd wlocega Oyczyźnie straszna. Nie, znaia Boga, sprawiedliwość i. bezprawia; ztąd obyczaje barbarzyńskie i według obyczajów narod. Patrząc na stan dzisiejszy krau, płak, kać wcześniej potrzeba nad losem pokoleń przyszlých, Widzicie że cała Francya woła o religią na wskrzeszenie moralności.

Religia najwięcey pomogła do wypolerowania narodów. Za pomocą iey pierwszy prawo-

dawcy hamowali ludzkie namiętności, prowadzili do zamiatania praw i porządku. Mężowie założyciele miast i Monarchii, nie byli zapewne zepsuci; wyżsi owszem byli nad gmin pospolity. Nie wstydzili się wstępować w ich ślady; każdemu religia do politycznych zamiarów pomocna była. Prawa Minosa, Zaleuka, 12. tablic, gruntuła się na bojaźni Bożej. Ciceru Boga początkiem kładnie praw wszelkich. Plato o nim mówi na każdej karcie dzieł nieśmiertelnych. Numa Rzym zrobił świętym, ażeby został miastem wiekuistym. Nic oszukanie, zabobon, lecz potrzeba do Rzymu religią wprowadziła. Tey zarzma w największym zapale, nigdy lud przecie nie zrzucił z innych miar prędkości i porywczym. Nie-zczęście jest, że ludzie szczęśliwi w społeczeństwie, wydoskonaleni, oświeceni, prawdziwey przyczyny dobra swojego w dzieło nie chcą; tak na wielkim drzewie gęsto poroście gądzie i bujny li-é pień zasłaniając, ukazują tylko kwiaty i owoców obfitość.

Powiem dla pożytku oyczyzny, dzisiejszych i przyszłych pokoleń nauki: sceptycyzm, niedowiarstwo, prowadzi nas do barbarzyństwa i dzikości. Nie sądźcie o całym narodzie z kilku ludzi słynących po miastach wielkich. Zyci ci pośród niezliczonych millionów gminu; tym potrzeba rządu, oświecenia, pewnych prawideł, słowem wędzidla religia, bez którego będą nie- szczęśliwe; w zbrodni pogrążone. Wszyscy mieszkańcy przemieniliby się w dzikie osady rozsypane po całej świata przestrzeni.

Reszta później.

Portreik mały figury owalney Buonapartego na pergaminie ołówkiem rysowany przednoy roboty. 2. pary rękawiczek Sarnich. 1. Noż Angielski duży w białą kość oprawny z Trybuszomem. 2. Worki jadalne nowe próżne, jeden w oczka robiony koloru orzechowego, drugi w podłużne paski cieniowe koloru żółtego i błękitnego, oby dwa roboty rzadkiey nowo-wynalezioney. Kilka piórek do zębów obrabianych złotem, srebrem, i jedwabiem z wyrabianemi literami. Książka do nabożeństwa w czarney oprawie Łacińska, tytuł: Palatium Reginae Cæli. Książeczka pisana o budowaniu Chałup z ziemi, i ubezpieczenia dachów od pożaru. 3. S tuki éwiartkowe ry sunkow ręcznych na pece gorzalniane, i opisanie stawienia tychże pieców. 2. Linie czarne hebanowe. 1. Linia z drzewa mahoni, i Łokiec składany architektoniczny, półtora łokcia Warszawskiego mający, z drzewa żółtego w mosiądz oprawny z rozmiarem na éwierci i cale. Kafamarz szklany szlifowany, Piasecznik, Scizoryk Angielski prawdziwy z ósmio żelazkami, Nożyczki, Pieczątką stalową, herbu Slepowron. Kafamarzyk sam skórą szarą marmurkową powleczony, z zamkiem z szufladą wyciągającą się, z wierzchu także z zamkiem. — Tę szkodę poniosł Michał Zylłok Sedzia Ziem: Brzeski, który uprzedzając wszystkich o śledzenie tey Szko dy po znakach tu opisanych, zapewnia, iż nad grodzi temu, i przyrzekając wrócić koszt poniesiony. — Adres dóydzie go w Brześciu Litt: lub niech da wiedzieć do utrzymującego Gazety Wileńskie.

W Drukarni XX. Piitarow Wileń. wyszło z druku Pismo pod tytułem: *o Ządrach ludzkich, Juwenalisa Poety, z Łacińskiego przetłumaczone przez X. Józefa Konstantyna Bogustawskiego, na Fundusz Ubogich.* Cena na papierze wodnym zł: 1. na pocztowym zł: 1. gr: 15.

Sąd Taxatorsko-Exdywizorski w dniu 26. Aprila Ru idącego w Lidzkim Powiecie do ma- jętności Dziebrowa zechawszy Sądy swoje po u- ymioney Ressumpcyi do dnia 19. Maja odroczył; w którym terminie, że na nie przystępują- cych Wierzycieli amisyapretensyow zapilize, tak

samego dłużnika Marcina Narkiewicza, jakoteż jego Wierzycieli przez Gazetę publiczną zawiadomić.

JP. Profesor Pecci z Mediolanu ma honor doniesie Przesw: Publicznosci, że gabinet jego statui woskowych 80. zawieraiący, w domu JP. Mullerowey na Ulicy Niemieckiey, za dni kilka będzie już zamknięty; dla wygody każdego z ciekawych go widzieć, płaci się od osoby złotych 2, od dzieci i służących złoty 1.

JP. Profesor Pecci ma honor doniesie Przesw: Publicznosci, że teraz pokaze jeszcze dwie nowe figury; w Niedziele spektakl będzie zamknięty.

Człowiek Włoch rodowity, lat mający 30, który fryzuie i goli, mówi po Francuzku i Niemiecku, bywały w różnych podróżach, chce bydz umieszczonym za Kamerdynera, albo jechać z Państwem za granicę; ma świadectwa od tych którym dotąd służywał. Jesliby kto potrzebował takiego sługi, raczy zglosic się dla lepszey informacyi do sklepu Józefa Scavezzaui Włocha sprzedającego perfumy pod Nm. 107.

Sąd Woytowski Ławniczy Miasta Gubernskiego Grodna donosi, iż w prowadzonym procesie nad kryminalistą Józefem Selwestrowiczem o złodzieystwo, pozogę i zaboystwo przekonany okazał się przez jego skradziony zegarek złoty z emalią u niejakiego podróżnego pod Wilnem, gdyby właściciel tego zegarka opisał znaki jego własności i dowiódł u jakiego zegarmistrza był w reparacyi, za odezwaniem się do Pisarza tegoż Sądu Woytowski Ławniczego Grodzieskiego takowy odzyszcze swój zegarek, o tym aby było wiadomo Publicznosci do Gazet krajowych podaie, termin odezwania się do Roku jednego i tygodni 6 zamierzaiąc po którym terminie za nieodezwaniem się właściciela przedany będzie przez aukcyą, a pieniądze na Szpital ubogich oddane zostaną ostrzeza.

Litewski Gubernator wojenny General Lieutenant Baron Beningsen zalecił rządowi Gubernskiemu ostrzedz i publikować w całej Gubernii, ażeby wyiezdżaiący za granicę obywatele dla handlu, w miastach gdzie są Rosyjscy Konsulowie lub Vice Konsulowie, koniecznie stawili się u nich z pasportami swoimi pod bojaźnią kary; przeto wydaiąc jadącym za granicę pasporta, należy od nich wziąć rozpiskę.

W Drukarni Akademickiey wyszła z druku *Logika, czyli zasady pierwsze zasady sztuki myślenia*, dzieło Elementarne niegdys p Stefana Bonnot de Condillac, wielu Akademii członka na żądanie bywszey Komisji Edukacyney Narodowey, dla Szkół publicznych napisane, i od niey approbowane; a teraz z przydatkiem niektórych objaśnień i przypisów przez Jana Zno- kę NN. WW. i Filoz: Doktora Prawa i Historji w Szkołach Akad: Wileń: Profes: z Francuzkiego na Polski język przełożone. Cena tego dzieła na papierze kleiowym zł: 4. i gr: 15 na wodnym zł: 3. gr: 15. Prenumeratorowie od tych samych osob, na których ręce prenumerowali, exemplarze swoje odbiorą.

Dzieło pod tytułem Teatr Dziecinny, służące do uformowania serca młodzi, już jest pod prasą; wydzie pierwszy tom pod koniec Maja, Treść tego dzieła już była publikowana. Kto by życzył prenumerować, zechce się udać do Drukarni S. Jana.